СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 85. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 13-го КВІТНЯ 1949. — No. 85. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 13, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

НОВИЙ БІЛЬЙОН НА АТОМОВУ ЕНЕРГІЮ

Вашингтон, 11. квітня. — Комісія приділів палати репрезентатів призначила $1,090,397 на розвиток атомової енергії в найближчому скарбовому році, який починається 1. липня. Ця сума находиться між сім і пів більйонами, призначеними на 28 незалежних урядових агенцій. Сума, призначена на атомову енергію є на $150,000,000 вища ніж теперішнього року. одначе вона менша на 77 більйонів ніж домагалася комісія атомової сили. Ухвала признати високу суму на атомову енергію запала під впливом заяви предсідника комісії атомової сили Дейвида Ліліентала, який посвідчив, що впродовж останнього року зроблено великий поступ в розвитку атомової енергії, а дальший розвиток прийде негайно. Він згадав теж про новий помисл у винаході атомової зброї. З кінцем теперішнього скарбового року повний видаток на атомові проєкти дійде до чотирьох більйонів.

ГУВЕР КАЖЕ, ЩО ВИДАТКИ НА ЗБРОЮ Є „ЗАСТРАШАЮЧІ".

Вашингтон. — Колишній президент Герберт Гувер вийшов з закидом на адресу військових властей за їхню розтратність у видатках на оборону краю, називаючи розтратність „застрашаючою". Щоб виминути дальшої розтратности Гувер домагається реформ бюджетової системи на військові цілі, бо теперішня система спонукує не тільки уряд, але й конгрес до розкидання гроша. Гувер сказав сенатській комісії військової служби, що видатки на оборону поважно загрожують нашій краєвій економії. За свідоцтвом Фердинанда, Еберстада, члена комісії для реорганізації екзекутивної ділянки уряду, непотрібні видатки на оборону досягають півтора більйона долярів річно.

ЛЕГАЛЬНА КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ДІЄ ЯК КОНСПІРАТИВНА.

Ню Йорк. — Підчас переслухання Герберта А. Филбріка, насадженого Федеральним Бюром Інвестигацій свідка в процесі проти 11 комуністичних провідників адвокати оборони витягнули від нього зізнання, що Комуністична партія, хоч зорганізована на підставі закона, переводила свої діяння потайки, законспіровано. Коли партія дала доручення якомусь членові не виступати як член партії, вона теж наказувала йому навіть під присягою заявляти, що він не є членом партії. Филбрік ствердив, що нема різниці між Комуністичною партією і такими її підвідділами, як „Молодеча Комуністична Ліга" чи „Молоді Комуністи". Про себе сказав свідок підчас перехресних питань, що він не брав платні за свою удавану працю серед комуністів, бо вважав це патріотичним обовязком, а діставав з Бюра Інвестигацій тільки зворот коштів подорожі та інших видатків. Він був членом Комуністичної партії ще на тиждень перед покликанням його на свідка. Коли адвокат оборони запитався його, чи він казав кому в комуністичній організації, що він посилає звіти до Еф Ві Ай, вся публика в суді зареготалася.

ПОВНИЙ ВИДАТОК НА НУСПІЛЬНЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЙДЕ ДО СЬОМИ БІЛЬЙОНІВ.

Вашингтон. — Артур Дж. Алтмейер, комісар суспільного забезпечення, виявив, що уряд має на меті перевести плян повного суспільного забезпечення до 1950 року. Плян обійме старечу пенсію, для оставших при життю малолітних і вдів, постійну неспосібність до праці, хвилеву неспосібність, забезпечення на випадок безробіття й недуги. Це все коштуватиме сім більйонів річно. На покриття коштів треба буде стягати 15% від платні. На робітника припаде 5%, тільки само на роботодавця, а решту 5% мав би доплачувати федеральний уряд.

СТАРІСТЬ ЦЕ НЕДУГА, ТВЕРДИТЬ ДОСЛІДНИК.

Ст. Луїс, Мо. — Старість, яку знає теперішній цивілізований світ, це тільки недуга, а [illegible] ципу: [illegible] процес, як про [illegible] „Ні с[illegible] зано на університе[illegible] величин[illegible] тон у дебаті над [illegible] старечого віку. Головний реферат на цю тему виголосив д-р Володимир Коренчевський, уродженець Росії, а тепер професор університету в Оксфорд, в Англії. На підставі своїх досвідів і студій в ґеронтології Коренчевський дораджує створити міжнародну фундацію для студій старечого віку. Він каже, що старі люди повинні якнайбільше оставатися вдома одначе відокремлено, і то при дітях, щоб можна від них дістати поміч в несподіваній потребі. Коли нема родини, то старих людей треба приміщувати в громадських домах.

СТРАЙК НА ГАЗЕТИ У ВАШИНҐТОНІ.

Вашингтон. — Вже другий раз упродовж тижня перестали виходити всі чотири щоденники в столиці внаслідок страйку пресових і стереотипових робітників. Газети обслугують мільйон мешканців в цілій окрузі. Високі урядовці вичитують новинки з пресових звітів, надсиланих до їх бюр.

ПІДПРИЄМСТВО ЕДИСОНА ПОСИЛАЄ НА ПЕНСІЮ АЛЬКОГОЛІКІВ.

Ню Йорк. — Підприємство Консолідейтед Едисон Компані вже від пяти років признає пенсію для застарілих алькоголіків так, як це робить з людьми хворими на туберкулозу або на катаракту. Урядовці прийшли до висновку, що алькоголізм є недугою, одначе її треба відрізняти від звичайного пиття алькогольних напитків. Від часу, коли підприємство признає пенсію алькоплікам, кількість хворих на таку недугу зросло втроє. Алькоголізм починається від постійного пиття і доходить до налогу, без якого людина не може жити. Тоді вона стає не спосібна до праці і її треба посилати на пенсію. Відправа зі служби залежить від кількости років праці перед тим.

ЧОТИРИ РОКИ НА ПОСТІ ПРЕЗИДЕНТА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.—Дня 12-го квітня цього року пройшло точно чотири роки, як Містер Гарі С. Труман став президентом нашої країни. Цей високий уряд шефа екзекутиви Злучених Держав Америки він зайняв чотири роки тому на підставі конституційного наступства після наглої смерти президента Френклина Деляно Рузвелта. В листопаді минулого року американський нарід виявив своє довір'я президентові Труманові, вибираючи його знову на цей високий пост. Історія світу протягом минулих чотирьох років стояла без сумніву під знаком провідної ролі Америки та її Президента.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПЕВНЯЄ МИР УПРОДОВЖ ДВОХ РОКІВ

Вашингтон, 11 квітня. — У передодень четвертої річниці обняття влади після несподіваної смерти Френклина Делано Рузвелта 12 квітня 1945 р., президент Гері С. Труман виявив повний оптимізм і запевнив приявних у Білому Домі кореспондентів, що мир прийде впродовж двох років. Теперішній світ, на думку президента, находиться в половині дороги до добробуту й веселого настрою. Він того переконання, що перед двома роками (тобто тоді, коли він проголосив „Доктрину Трумана") стримано небезпеку ще одної світової війни тим, що Греція й Туреччина дістали запевнення допомоги перед наїздом тоталітарних сил. Труман проголосив поміч Туреччині й Греції 12 березня 1947 р., а рік потім, 17 березня 1948 р. проголосив у конґресі Плян Маршала для піддвигнення Европи. Труман каже, що впродовж дальших двох років 380,000,000 людей заживуть мирним життям. Цифра 380,000,000 обіймає населення Европи, включаючи й під-советські країни, разом з цілим Балканом. Це значить, що президент надіється порозуміння з Советами в справі усамостійнення країн теперішніх советських сателітів.

„ҐОЛОС АРГЕНТИНИ" ПО РАДІО

Буенос Айрес. — Президент Аргентини, Хуан Перон, відкрив радієву програму „Голос Аргентини" дня 11 квітня, хоч ця програма мала початися щойно 1 травня. При нагоді відкриття президент з признанням віднісся до системи приватних підприємств, використовуючи факт, що три приватні радієві станції допомогли урядові започаткувати програму „Голос Аргентини", контрольованої урядом. През. Перон заповів, що програма буде безсторонна і „незабарвлена".

ТАЄМНА РАДІОВИСИЛЬНЯ В УКРАЇНІ

УВІ подає за швайцарським часописом „Ді Тат" та з „кол політичної еміграції" інформацію, що в цілому ряді країн за советською залізною завісою, між ними теж в Україні, існують таємні радіовисильні, що обслуговують відповідними інформаціями місцеве населення, як теж передають закордон правдиві вістки про події в їх країнах. І так, в Західній Европі можна почути на коротких хвилях радіовісті сербською мовою, що ведуть пропаганду за короля та проти Тіта І СССР. Ця сама радіовисильня повідомила, що в Східній Европі є тепер аж 5 тайних радіостанцій, по одній в Україні, в Польщі, в Болгарії, на Словаччині та в Чехії. Стверджується, що умовини для праці таємних радіостанцій в Україні в останньому часі дуже погіршилися, з огляду на терор НКВД та драконські заходи проти тих, що тих таємних радіопередач слухали б.

КИЇВ ПРО БОЇ З ПОВСТАНЦЯМИ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Німецька газета „Абендпост" у Франкфурті подала — згідно з повідомленням „Неділі" — інформації Київської радіовисильні, в якій говориться, що „військa НКВД знищили в Карпатській Україні українську націоналістичну групу, яка від місяців перебувала в лісах, нападаючи на села, хутори і колективні господарства". В повідомленні потверджується, що советські відділи звели з українськими повстанцями запеклий бій та додається, що повстанці, які „за останній час пограбували багато автовантажних транспортів", мали прийти в Карпатську Україну з району Львова, намагаючись прорватися до Австрії.

ІТАЛІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ЗВОРОТУ ТРЬОХ КОЛОНІЙ

Лейк Соксес, Н. Й., 12 квітня. Італійський міністер закордонних справ, граф Карльо Сфорца, закликав вчора Політичний Комітет Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, щоб він рекомендував „чесний компроміс" в справі колишніх італійських колоній та передачу під протекторат Італії під наглядом ОД Самалії, Ерітрею і Тріполітанію. Сфорца не згадував про Лібію і це вважається договореним наперед компромісом, щоби частини цеї колонії перейшли під адміністрацію Британії і Франції. При цій нагоді італійський міністер закордонних справ з'ясував становище Італї до передвоєнних подій, як теж висловив бажання тісної співпраці з іншими західними країнами, зокрема з Британією. Італійські домагання піддержували представники Аргентини, Колумбії і Перу. Комітет ухвалив створити окрему підкомісію, що має прослідити організації і групи, які домагаються права голосу від імені публичної опінії в цих колишніх італійських колоніях.

СОВЄТИ ПРОТИ ОКРЕМОЇ СТОРОЖІ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Лейк Соксес, Н. Й., 12 квітня. Представник Советського Союзу, що досі мовчав в справі пропозиції створення окремої військової сторожі Об'єднаних Націй, зложеної з 800 вояків, нагло виступив проти цеї пропозиції, заявляючи, що вона є черговим намаганням західних союзників обійти чартер Об'єднаних Націй. Він вважає, що західні союзники хочуть цим створити силу, яка могла б заставляти до виконання рішень Генеральної Асамблеї, хоча згідно з чартером єдиноправною в цій справі мала б бути Рада Безпеки, в якій — як відомо — великодержави мають право спротиву, що його Советський Союз вже 30 разів надужив.

ЛИСЕНКА, БАЖАНА І КОРНІЙЧУКА „ЖАЛУВАЛИ" МЕДАЛЯМИ.

Москва, 12. квітня. — Московська преса подає величезні повідомлення про нагородження „сталінськими преміями" цілого ряду осіб, за „видатні досягнення" в галузях советської науки, техніки, мистецтва і літератури. Між іменами „нагороджених" цими преміями подибується теж кількох українців, як біолог Трофим Лисенко та „сталінські лауреати" в літературі — Бажан і Корнійчук.

ДАЛЬШИХ ВІДПОВІДАЛЬНИХ НАЦІСТІВ ЗАСУДЖЕНО ЗА ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ

Нюренберґ, Німеччина, 12. квітня. — У відомому процесі т. зв. „Вільгельмштрасе", іменно проти керівних осіб бувшого гітлерівського міністерства закодонних справ, американський трибунал признав вчора винними в допомозі Гітлерові в його злочинах проти миру та у воєнних злочинах п'ятьох дальших відповідальних націстів. Між признаними винними в цих злочинах є: барон Ернест фон Вайцзекер, бувший державний секретар в гітлерівському міністерстві закордонних справ, вину якого потверджено в допомозі до агресивної війни та в злочинах проти жидів. Винним у тих самих двох злочинах потверджено Ернства Вермана, бувшого шефа політичного відділу в гітлерівському міністерстві закордонних справ, німецького амбасадора в Китаю та радника німецької амбасади в Лондоні. Інші, вину яких в допомозі до агресивної війни потверджено, це: Вільгельм Кепплер, державний секретар та перший економічний дорадник Гітлера; Ганс Гайнріх Ляммер, державний міністер і шеф канцелярії Райху, та заступник Ґерінґа в його пляні „гармат замість масла", Павль Кернер. Трибунал продовжує відчитувати довгий реєстр воєнних злочинів, поповнених всіми 21 обвинуваченими на теперішньому суді, що його вважається продовженням попереднього суду в цьому самому місці проти головних гітлерівських воєнних злочинців, що, як відомо, закінчився вироком і виконанням кари смерти на Ґерінґу, Ріббентропові та інших гітлерівських міністрах.

СОВЄТСЬКІ ЗАХОДИ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ СХІДНО-НІМЕЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

Берлін, 12. квітня. — Рівночасно з приспішеними заходами західних союзників для встановлення федеративної західно-німецької держави, большевики почали свою пропагандивну кампанію з фікцією німецької держави в советській зоні. Президія створеної большевиками т. зв. німецької Народної Ради видала заклик до німців, щоби вони взяли масову участь в „народному конгресі", що має відбутися в днях 15. і 16. травня в Берліні та на якому має бути проголошена „конституція" для Східної Німеччини, ухвалення резолюції з домаганням забрати з Німеччини всі окупаційні війська і опісля заключення мирового договору. В конгресі має взяти участь 2,000 „народних представників", з того 1,500 зі совєтської і 500 зі західних зон.

НЕПОРОЗУМІННЯ МІЖ КОМУНІСТАМИ В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ.

Париж, 12. квітня. — Французькі комуністи поповнили серіозний „ухил" в большевицькому становищі щодо Німеччини. Офіціяльна комуністична лінія є, що західні союзники створили в своїх зонах Німеччини могутню силу, яку думають використати у війні проти Советів, натомість французькі большевики забулися та проголосили резолюцію, закидуючи західним союзникам політику безсилля в західній Німеччині, подібну до тої, що перед війною дозволила Гітлерові захопити владу.

КОШТА ОКУПАЦІЇ І СКИТАЛЬНИКИ ПРИЧИНОЮ ФІНАННСОВИХ ТРУДНОЩІВ АВСТРІЇ.

Відень, 12. квітня. — Поодинокі члени австрійського уряду почали бити на тривогу з приводу критичного фінансового положення країни, в наслідок великих видатків на покриття коштів окупації та на вдержання около 300,000 скитальників. Як відомо, Америка вже давно не тільки подарувала Австрії кошта на вдержання американських окупаційних військ, але ще й сама доплачує великі суми на допомогу Австрії, та щоб та могла оплатити кошта советської окупації. З огляду на важке фінансове положення, Австрія знову домагається від американців та від ІРО поспіху в остаточному полагодженні справи втікачів, що все ще великими масами напливають до цеї країни зі Східної Европи.

НІМЦІ ПРОПОНУЮТЬ „АДМІНІСТРАЦІЙНИЙ СТАТУТ" ЗАМІСТЬ „КОНСТИТУЦІЇ".

Вад Годесберг, Німеччина, 12. квітня. — Представники західно-німецьких партій, що вже від довшого часу в місті Вони підготовляють конституцію запропонованої західними союзниками федеративної західно-німецької держави, все ще не можуть погодитися щодо оформлення цеї держави та її окупаційного статуту. В останньому соціял-демократи запропонували, щоби назву „конституції" заступити назвою „адміністраційного статуту", що своєю суттю більше відповідатиме справжньому положенні Німеччини.

БРИТАНЦІ НЕ ДУМАЮТЬ ВИДВИГАТИ СПРАВУ УЧАСТИ СОВЄТІВ В АТЛ. ПАКТІ.

Лондон, 12. квітня. — В британському парляменті один з комуністичних послів поставив вчора запит чи Британія думає видвигнути справу приступлення Советського Союзу до Атлантійського пакту, нав'язуючи до заяви міністрів закордонних справ у Вашинґтоні, що західні союзники не мали б проти цього застережень. Представник уряду відповів, що Британія цілком певно не думає цеї справи видвигати, а подібний запит, з огляду на відоме становище Советів до пакту, є тільки „академічний".

МОСКВА ПРО „ТЕРОР" В АМЕРИЦІ.

Москва, 12. квітня. — Від деякого часу, головно як в Ню Йорку почався судовий процес проти 11 головних большевицьких п'ятиколонників в цій країні, москов. преса потішає своїх рабів, мовляв, терор є не тільки в Советах, але теж в Америці. Вчорашня „Правда" замашисто пише, що „правлячі кола Америки" зокрема скріпили свій терор проти „прогресивних" большевицьких шпигунів після їх недавної „наукової" конференції в Ню Йорку.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАХІДНО НІМЕЦЬКА РЕСПУБЛИКА

Сталася ще одна дуже важна подія, яка являється скріпленням демократичних сил, а рівночасно ударом у бік Кремля. Є нею порозуміння Злучених Держав, Великої Британії та Францією в справі Німеччини, до якого дійшли представники тих держав у Вашингтоні. Наслідком цеї згоди треба вважати вже за доконаний факт, що повстане в Европі „нова держава" — Західно Німецька Республіка.

Не було б нині мови про ніяку нову західно-німецьку державу з німецьких територій, які є під американською, британською та французькою окупаціями, якби не Совєти, що то постійно говорять про „соборну" Німеччину, але ніяк не хочуть дійти до згоди зо Злученими Державами, Великою Британією та Францією, щоб така „соборна" Німеччина могла заіснувати. Тому саме приходиться тепер творити щось таке штучне, що не є ні старою Німеччиною, ні такою новою, яка повинна би бути, бо Совєти держать у своїх руках східну Німеччину.

Нова німецька держава не зможе вдержатись на довгу мету. Вона матиме майже 45 мільйонів населення, якого вона не в силі виживити. Але це високо промислова територія, яка має величезне значення, коли йдеться про відбудову Европи та її мілітарне зброєння, що є тепер першої ваги, як мати на увазі Плян Маршала та ПівнічноАтлантійський Пакт Оборони. Цій німецькій території дають тепер демократичні потуги можливість собою рядити і порядкувати, а тим самим дати доказ, що Німеччина заслугує, щоб ввійти в сімю демократичних народів як мирна й рівноправна держава. Поки вона цього іспиту не здасть, буде ще обмежена в своїй повній діяльности „окупаційним статутом". Отой статут давав багато клопоту ще й в Вашингтоні секретареві стейту Ачесонові, британському міністрові закордонних справ Бевинові та французькому міністрові закордонних справ Шуманові. Найбільше перепон було з боку Франції, бо вона ще далі боїться Німеччини, що й не диво, бо ж упродовж останніх 70 років була тричі нападена німцями. Остаточно до згоди прийшло й так створено нову німецьку державу з обмеженою суверенністю і під контролею Злучених Держав, Великої Британії та Франції, але з великими автономними правами.

Таким чином на території нової німецької держави перестане далі існувати Аліянтське Мілітарне Правління, а військові команданти залишаться тільки командантами військових частин. Аліянтська Висока Комісія буде складатись з цивільних людей, а німецький уряд стане повним членом Організації для Европейської Економічної Кооперації. Конституція нової держави матиме федеральний характер, а не централістичний. Тому в статуті говориться виразно про „повстання Німецької Союзної Республики".

Тепер загальна увага звернена на те, як зареагують Совєти. Не йдеться про це, що вони будуть писати і говорити ради пропаганди, граючи в демагогічний спосіб на німецьких націоналістичних почуваннях і представляючи себе оборонцем німецької незалежности і соборности. Ці речі вже добре відомі. Важне, які будуть дальші кроки, що буде з бльокадою Берліна та з східною Німеччиною. Від цього залежатиме теж і дальший хід подій в Европі. Важне й те, що в розвою тих подій вже відгравати́ме певну ролю і нова німецька держава.

ЩО РОБИТИ?

Бернард М. Барук, звісний дорадник кількох президентів, включаючи й Френклина Д. Рузвелта, промовляв недавно на конференції стейтових губернаторів і посадників американських міст, скликаній до Вашингтону. На самому вступі промови сказав він таке:

„Майже чотири роки минуло від часу поразки Німеччини й Японії, а ще нема миру. Навпаки, є поважна загроза нової війни і її слідно всюди. Доки ми не вирішимо в наших умах, що зробити з тією загрозою, годі посадникам, губернаторам і приватним людям знати, що їм робити".

Причиною до такого міркування є незнання, як багато буде коштувати „холодна війна" і як довго вона буде тривати, до якого часу. Якщо чужинним країнам треба буде постачати засоби на збро́єння і раз-у-раз запевняти їх щодо майбутньої допомоги, то що робити з потребами в себе дома? Чи справді Америка мусітиме далі двиґати тягар втримання цілих країн?

Думки ці, сказані відверто перед провідними мужами господарського й громадського життя, призвели самого промовця до такого висновку:

„Заки повище видвигнені питання не є наладнані, до того часу ми всі — губернатори, посадники, приватні громадяни — є вязнями федерального уряду. Такі умовини існують тому, що ми живемо в світі сполохів!"

Щоби зрушити з місця таку непевність, треба — за словами Барука — прийти до якогось заключення в справі замирення. Правда, в тому напрямку зроблено вже деякий поступ, одначе це ще не все. Американцям, казав він, треба розбирати ці справи глядячи на цілий земний ґльоб і прийти до якогось рішення, а потім зорганізувати себе, щоб таке рішення здійснити.

Осею, довкруги якої все це обертається, як сказано, є відсутність миру. Тому треба розправитись насамперед з цим питанням.

Вже треба сказати собі правду, що даремні наші розмови про свобідні підприємства, як довго над нами висить загроза війни, бо вільні підприємства можуть функціонувати тільки тоді, як забезпечений мир. Те саме відноситься і до плянування. Як можна щось плянувати, коли ми не вирішили справи втримання миру?

Інші країни теж застановляються над майбутністю і складають пляни. Одначе вони не можуть нічого зробити без Америки. Знову ж нам треба признатися, що урядові складачі плянів поробили великі помилки. Навіть з кінцем другої світової війни урядові чинники твердили, що після війни прийде застій і що яких 10,000,000 населення буде без праці. Щоби якось тому зарадити, урядові чинники переконували нас, що нам треба робити закупна, а для закупна треба більше грошей і знижки податків. Податки знижено на шість більйонів, хоч прийшли більші видатки на збро́єння, на допомогу чужим країнам і на втримання збільшеної армії. Внаслідок таких калькуляцій уряд втратив понад 20 більйонів, ослабив свою позицію фінансову і прийшла інфляція. Тепер приходиться складати іншу мирову стратегію.

Америка потребує в першу чергу більше купівної сили. Збільшування пенсій, підвишка заробітної платні, зріст суспільного забезпечення — усе те не поможе, як довго купівна сила гроша буде маліти. Посадники міст і губернатори стейтів не можуть теж започатковувати різних побудов і підприємств, доки не зростуть міські грошеві резерви.

Щоб скласти економічний плян для якоїсь місцевости, треба мати теж якісь загальні засади. Треба здисциплінувати всі верстви громадянства і всі закутини громади для зрозуміння важливих справ, які стоять перед нами. Коли йдеться про дійсність, то під теперішню пору треба виконувати тільки такі пляни, які не можуть бути відкладені на пізніший час. Інші роботи треба відложити аж до часу, коли складеться тривке співжиття між нами й іншими країнами.

Тому треба ще раз підкреслити: Мир є американською найважливішою потребою, але мир з самопошаною! Американцям ще нині важко погодитися з думкою, що їхні труднощі походять від їх союзника, який їм допомагав знищити ворога. Хоч які це труднощі, то треба вірити, що мир, за яким ми тужимо, здобудемо. Одначе треба йти вперед і мати себе на осторозі.

Коли йдеться про Америку, то не треба попадати в переполох, думаючи про майбутнє. Америці треба йти з такими, що не думають про її упадок з усіми її вартостями. Америці не треба боятись ні за теперішність, ні за майбутність, якщо вона буде на поготівлі, сильна мілітарно, економічно й духово.

Коли практичний Бернард М. Барук на вступі висловив думку, що ніби „не знати, що робити", то останнє заключення вказує, що він добре знає, що робити для забезпечення нації й країни на тепер і на майбутнє.

Московський імперіялізм

(Югославія і Росія).

Ще зовсім недавно комуністичний диктатор Югославії Йосиф Броз-Тіто був улюбленим „сином" Сталіна. На нього покладала Москва великі надії: Югославія межує з Італією і Грецією, що ведуть свою політику в згоді з західними великими державами — Англією та Америкою. Югославія мала бути тараном для розбиття Італії та Греції.

Але Тіто „зрадив". Він не хоче слухати московської команди і веде свою політику так, як уважає за вигідне для своєї держави. Цей „бунт Тіта" проти Москви викликав цілу бурю в комуністичному світі. Тіта виключено з „Комінформу" і проклято, як „зрадника пролетаріяту".

Чим пояснити такий гнів Сталіна на Тіта? Насамперед, Сталін уважає комуністичні уряди в різних країнах за підлеглих Москві. „Пролетарі всіх країн єднайтеся" — це гасло Москви толкує так, що комуністи всіх народів мають безумовно виконувати московські накази. Само собою, комуністи різних націй, ставши при владі в своїх країнах, не все готові сліпо виконувати бажання Сталіна. Але Москва має на них бич: загрозу советської армії і страх перед всемогутньою тайною поліцією — НКВД.

Тіто має ту вигоду, що в Югославії нема російського війська. Але тим більше це дратує Москву: адже непослух Тіта — „заразний". Цим дається недобрий приклад для комуністів інших держав, що попали під „опіку" Москви.

Сталін не хоче подарувати Тітові його „зради". Москва має „довгі руки" і багато золота. Але Сталін тимчасом не вважає за можливе послати своє військо на советську Югославію. Він пробує скинути Тіта з **середини,** силами югославських комуністів. Тіто пробує проти цього боронятися. Він немилосердно винищує всіх прихильників Москви. Але хто знає, чи одного дня не повезуть у Москву маршала Тіта в кайданах так, як це зробили з грецьким комуністом Маркосом, що командував повстанцями?

Сталін плянує викликати в Югославії повстання македонців проти Тіта. Македонці давні бунтарі. З їх території, розділеної між Грецію, Сербію та Болгарію, Москва хоче створити „самостійну" Македонію. Тоді Югославія втратила б свою південну частину, а Москва могла б здобути вихід до Егейського моря.

Події на Балкані розвиваються дуже драматично. Але ці події мають для нас — українців — також практичний інтерес. Чому? Бо ще й досі у нас ведеться спір: чи добре ми робили рр. 1917-1920, що стояли твердо при демократії і не хотіли проголосити „української радянської влади"?

М. Грушевський, В. Винниченко, дехто з галицьких „буржуазних" політиків свого часу мали ілюзію: коли, мовляв, українці перейдуть на „советську плятформу", то Москва „дасть нам спокій", визнає самостійну радянську Україну і не буде мішатися в українські справи. Недавно В. Винниченко, що перебуває у Франції, виступив з такими думками в пресі. Йому й тепер здається, що українці 1919 року мали показати советській Москві свою „революційність" (у советському дусі), а тоді, мовляв, Москва „посоромилася б" іти війною проти України. Ці міркування, як показує приклад Югославії безпідставні. Чим не комуніст із Тіта? Він, щоб показати свою „революційність, завів кривавий терор у Югославії проти некомуністів. Він зробив жорстоку колективізацію сільського господарства, і селяни Югославії проклинають його н[illegible] як українське селян[illegible] Сталіна. Але всі ці к[illegible]ці, подвиги Тіта, Мо[illegible]жає за „реакцію" і Тіта називає „слугою капіталізму".

В 1919 році ми могли десять разів проголосити незалежну Україну „советською державою" — все одно Москва нас би не визнала за правдивих комуністів. Тільки тих комуністів Москва шанує, що їй помагають завойовувати свій народ. Так зробили свого часу Скрипник, Хвильовий, Юрко Коцюбинський і інші; коли вони побачили, що закинули московську петлю на шию свого народу, то почали критикувати московську політику і загинули (від власної руки в казематах НКВД — це діла не міняє). Отже всяку гру з „українською радянською владою" треба д е м а с к у в а т и. **Москва не терпить вільного народу.** Це слова шведського посла Ґустава Лілієнкрони, писані 1657 року в Чигирині, тодішній столиці України.

О. К.

СВЯТО В БОРОТЬБІ

Так було у Києві, так було й у Львові. Те саме повторилося і десять років тому в Хусті, що був тоді столицею Карпатської України.

Коли Сойм Карпатської України на врочистому засіданні проголошував незалежність і ухвалював державний лад цієї частини Української Землі, на неї хлинула вже ворожа сила, щоб знівечити волю її населення та привернути там своє, перерване на 20 років володіння. Акт Сойму Карпатської України зафіксував тільки в історії тієї провінції та задокументував перед світом бажання її населення жити своїм незалежним, державним життям.

Але саме в цьому велике значення цього акту.

Всі ми, що переживали ці події в Карпатській Україні, ніколи не забудемо того тремтіння, з яким поставився український загал тоді до змагань наших закарпатських братів.

Всі ми були свідомі і труднощів там і того, що готовилося та назрівало в міжнародній політиці. Але ми раділи тим, що проблема української державности знову виринула на міжнародній арені.

Всі ми не забудемо й того зговорення ворогів ідеї української державности, які об'єдналися тоді, щоб спільним ударом зліквідувати її і на цьому клаптику Української Землі. Але й не забудемо також окремого ставлення Румунії й Югославії, особливо ж цієї останньої.

Коли ж сьогодні бачимо, в якій ситуації опинилися тодішні безпосередні спричинники ліквідації державности Карпатської України, можемо тільки співчувати короткозорості їхньої політики. Але й мусимо зробити відповідні висновки на майбутнє, в широкому, загально-національному та загально-територіяльному маштабі. Щоб не жити ілюзіями метаморфоз у психіці цих народів, не обманювати себе різними концепціями та не опинитися знову в подібній ситуації, коли прийдуть нові події.

Доба короткої державности Карпатської України була особливо важливою для української молодої генерації. Вона стала для неї не тільки нагодою виявити свої патріотичні почування, але також лекцією, як треба діяти. Вважаємо, що цю лекцію українська молода генерація використала для своєї підготови.

Коли сьогодні вшановуємо десяті роковини цього великого „свята в боротьбі" наших земляків у Карпатській Україні, вшановуємо в першу чергу жертву Тих, що в цій боротьбі віддали своє життя.

Вшановуємо померлих і живих ще провідників української спільноти Закарпаття, які впродовж короткого чвертьстоліття зуміли виховати нове покоління, що не знало вже „вояцької" пісні його батьків з 1914 року, з благанням до „неня": „...Иди за мене служить на ту войну" — але, що його гимном стало всеукраїнське:

„Душу тіло ми положим
За нашу свободу!"

Покоління, що вже не може жити в ярмі.

— Ий.

(„Останні Новини").

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

7)

З новими моїми товаришами по камері я познайомився дуже скоро.

Одесит піймався за наліт на хлібний ларьок; краснодарець — за якусь невелику розтрату; колишній червоний партизан — за якусь справу з підпалом цегельні; два німці-колоністи — за зв'язок із закордоном і одержання від товариства „Браття в нужді" грошової допомоги; колишній червоноармієць — за нецензурні анекдоти, і останній — місцевий юнак — за антисоветські розмови. За винятком перших двох кримінальників, решта були „контрики", і з поставленими їм обвинуваченнями згідно з 58 статтею, сиділи вже по кілька тижнів. Вони дуже охоче ділилися зо мною своїми переживаннями й обурювались проти тих, хто їх „продав". Особливо хвилювався колишній червоноармієць із місцевої залоги.

— Подумайте, — гнівався він, — за якийсь дріб'язковий анекдот, і мені загрожує трирічний „штемпель", га? Все одно я буду на них скаржитися, тобто, Ворошилову і Калініну. За такий підхід до колишнього комсомольця, наймита і червоноармійця „їм" влетить.

— Ти краще розкажи нашому новому товаришеві того самого анекдота — втрутився одесит і засміявся.

— Та що ж тут розказувати, коли цей анекдот усі колгоспні баби знають, — хвилюючись далі, говорив колишній червоноармієць. — Не хочу, а то ще нову справу створять. Можеш сам розказувати... у тебе по-одеському виходить, та й політика всяка з тебе, як із гуски вода.

— Ех, ти — вояка задрипаний! А ще збирається всесвітню революцію робити. Злякався нової справи. За одну справу двічі не судять... А якщо й додадуть тобі до трьох літ ще пару молодих років, то що це значить? Роком більше, роком менше, все одно, де тинятися — скрізь совєтська влада! — відрубав одесит і знов засміявся.

— Твої дуже „партейні" мозки треба прополоскати, провітрити свіжим північним або сибірським вітерцем, тоді вони стануть думати як Одеса-мама... хе-хе-хе! — додав одесит. — А анекдот новому товаришеві я розкажу, щоб він знав, як відповідати своєму слідчому. Хочете? Так слухайте, хе-хе-хе...

— Ну, так от, одного разу Одеське ГПУ викликало до себе жида і питає: — „Скажіть, Аронштейн, чи правда, що ви лаєте советську владу?" — „Што ви щітаете міне за какой-нибудь авдійот? Пусть она, проклятая, провалиться вам, чтоб я ее когда-нибудь трогал!" — відповів зляканий жид.

Камера знов засміялась.

— Як бачите, ніякої політики тут нема, а сексоти донесли політкомісарові, і мене заарештували, — п о к в а п и в с я вставити колишній червоноармієць.

— Нічого, нічого, товаришу червоноармієць, і вам треба трошки попиляти сосонки та ялинки, та з тачечкою покататися, — заговорив знов одесит. — П'ятирічку треба ж комусь виконувати. Течки носити і всякі говорильні влаштовувати — одне, а канали рити — друге, хе-хе-хе.

Колишній ч е р в оноармієць мотнув головою і рішуче вигукнув:

— Все одно я буду скаржитися в Москву, і свого дійду!

— Чудак ти, Божий чоловіче, ти не перший і ти не останній. Тобі вбили в мозок, що на місцях влада може бути й погана, а от у Москві — там справжня, справедлива... Однакова вона скрізь. Сотні тисяч людей сидять за анекдоти, Москва про це знає. І коли б твій Калінін їх позвільняв, хто ж тоді соціялізм будував би?!

Пригадуючи попередження Напаїді, я окинув усіх поглядом і подумав: „Хто ж із цих сімох чоловіка шпигун?" В цій різнородній публіці трудно було відразу розібратись, і я вирішив перевести розмову на іншу тему.

— Ну, як же вас тут годують? — звернувся я зразу до всіх.

Шістсот грамів хліба, ложка цукру, баланда на обід, окріп на закуску, а решта приварку буде видано в кінці п'ятої п'ятирічки, — знову кинув дотепом одесит, і камера ще раз засміялась.

Решту годин цього дня ходили в закритий двір на прогулянку, обідали, спали, грали в шашок і шах, вироблених із хліба, потім пили вечірній чай і готувались до ночі. Кожний із арештованих чекав виклику до слідчого, і до цього готувався.

Я теж сподівався виклику, і готувався до можливих несподіванок і запитань...

Годині о дев'ятій у камеру ввійшов вахтер, викликав мене в коридор і передав конвойцеві. Той глянув на мене, витяг із кобура „наган" і, покомандувавши: „руки назад!", наказав мені іти нагору, слідуючи за мною позаду, метрів за два-три.

В великому, просторому кабінеті, за писемним столом, сидів мій „тілоохоронець" у новому мундурі, пильно виголений і сильно намазаний пудрою. Поруч нього стояло ще два чекісти без ранґових ознак. Запропонувавши мені сісти, „тілоохоронець" мій надувся, як індик, і прошипів:

— Що, впізнаєш мене?

— Ще б пак! — відповів я, дивлячись на нього.

— Ну, Петрус, нарешті, ви потрапили до нас. Тепер карта ваша бита! Мішок продерся, і все з нього висипається; Все ваше життя перед нами, як на долоні! — заговорив чекіст, що стояв поруч, стежачи за виразом мого обличчя.

(Дальше буде).

В. Петренко.

УКРАЇНЦІ Й МОСКАЛІ

2)

II.

Цілком інша була лінія етногонії і формації московської нації.

Первнем у формації московської нації були кривичі, яких наш літопис навіть не зараховує до „славянського язика" і які, як це стверджує найбільший знавець російської археології Спіцин („Владимирскіе курганы) заселювали в X. ст. Ростовську область, себто центральну Московщину, Ярославль, Суздаль, Юрьев і Переяслав (Заліський) а в XI. і XII. ст. збільшилися ще через асиміляцію ними східних фінів. Ні вятичі, ні радимичі, ні сіверяни — каже він — не мали ніякого відношення до вище згаданих кривичів.

Насувається питання, скільки ж було там тих фінів, що їх засимілювали (з'ловянщили) кривичі? І наша літопис каже, що там на Московщині були: „Чудь, Лівь, Водь Имь, (Чухна), Весь, Пермь, Меря, Мурома, Мордва, Мокша, Мещера, Черeміси, Югра, Печора, Корель, Зиряне, Самоядь, Єрза й інші, всього 18 племен фіно-уральських. Окрім мови господарську культуру, а саме північно-західню систему хліборобської культури зі сохою, як інструментом, з конем як рушійною силою і з овіном для штучного сушення зерна. І ця обставина краще, ніж що інше, наказує різницю і взаємну собі чужість між українською культурою на волах і з плугом або ралом, зі стодолою або клунею, яка тісно звязана з Малою Азією, і між культурою московською з її конем, сохою і овіном. Вся термінологія сільсько-господарська у нас зовсім інша ніж на Московщині. Так само ми не маємо жадних діялектів між Україною і сусідньою Московщиною; тоді як на пограниччі між Україною і Білорусю, Польщею і Словаччиною такі непереходові діялекти існують.

Московські учені А. А. Шахматов, Срезнєвскій, Соболєвскій, Ляпунов, Карінскій, Обнорскій, Виноградов і Філін цілком фальшиво представляють етногонію і формацію московської нації. Вони виводять „русских" (москалів) із Старої Русі з її прарусскою мовою, з якої потім вийшли окремо малоруська, білоруська і великоруська мови.

В дійсності справа малася якраз навпаки, — раніше на теперішній Україні витворилася українська мова, потім пізніше білоруська, а потім московська.

Говорячи про спорідненість українського народу з різними слов'янськими народами, проф. В. Щербаківський каже:

Українців балканських словян, чехів, словаків та поляків об'єднує наявність передньоазійської або динарської раси, якої у білорусинів і москалів зовсім нема. Це показує, що з прасловян вийшли тільки балканські словяни, українці та західні словяни, тобто, чехи, словаки й поляки.

Білорусини та їхня мова були вже витвором пізнішим, який склався не під безпосереднім впливом прасловян, а під впливом вже українців і їхньої мови через племя дреговичів, можливо теж, що і під впливом радимичів і вятичів, себто польських племен. Білорусини таким чином були другим ступнем словянізації.

Третім ступнем словянізації були москалі. Ця словянізація сталась вже на очах нашого літописця, отже історії. На Московщині зовсім немає динарської раси.

Словянізація білорусинів закінчилася ще у IX. сторіччі, а словянізація фіно-уральської Московщини почалася приблизно десь у другій половині IX. ст. На схід від Москви переводили її вже самі змосковщені фіни, що полегчувалося тим, що разом із християнством прийшла на Московщину з України письменність та що староболгарська мова стала богослужебною й літературною мовою.

За Шахматовим і іншими московськими ученими царської Росії, що їх ми вище вичислили, йдуть і московські советські вчені.

На особливу нашу увагу заслуговує праця советського вченого, проф. В. В. Мавродіна п. з. „Формирование русской нации" (Ленінград, 1947), тим більше, що він силкується узгіднити свої виводи з основними поглядами Леніна й Сталіна, через що його праця набирає офіційного характеру.

Якже ж проф. Мавродін з'ясовує формацію московської нації

Ставлячи питання про походження словян він виходить від безумовно слушного принципу:

„Ні один нарід як фізична величина не зникає безслідно. Нарід вічний. І кожен нарід, що його імя, мова, культура, обичаї і самі соматичні (тілесні) особливості впродовж часу зн икають, все ж таки продовжують жити у постаті своїх далеких нащадків. І старі племена слід уважати за творчу силу формації пізніших і сучасних народностей і націй".

Маючи на увазі цей принцип, слід отож приняти, що етногонія і формація українців і москалів різні. Українці й москалі, як ми бачили вище, дві різні раси. Перші уявляють собою чисто динарську расу і словянський тип, другі є чужі цій расі та уявляють собою мішанину словянського походження, коли кривичів уважати за словян і фіно-уральців.

Однак проф. Мавродін, хоча кладе в основу свого досліду вище наведений принцип, у викладі своєму, як ми далі побачимо, далеко відходять від правильної лінії етногонії і формації московської нації.

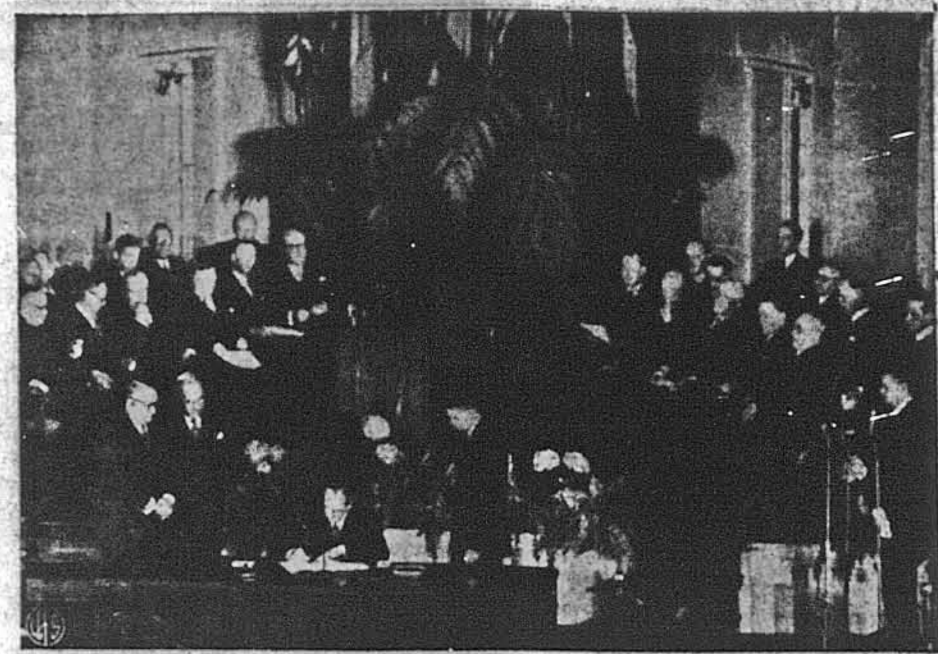
Автор шукає і знаходить далеких гіпотетичних предків словян, яких іноді називають прасловянами, серед скитів, хоча вони не були словянами, а тільки тим етнічним субстратом, із якого сформувались словяни. Ці далекі предки словян сформувались, на думку автора, у I.—II. св. до Р. Хр. і I.—II. ст. по Р. Хр. В цьому часі, на думку автора, різні племена східної і центральної Европи злились в єдиний словянський масив.

З IV.—V. ст. починається, а в VI. ст. закінчується дуже інтенсивний процес діфенціяції словян. До цього часу, каже автор, слід віднести розпад словянства на три галузі: східну, південну й західну. Східна галузь словянства, на думку автора, ділиться на дві групи, південно-східні словяни, каже автор, проникали в VI. і VII. ст. на південь, де були анти, а останні ще раніше проникали на північ і зливаються зі своїми „сородичами" в єдиний етнічний масив.

Розуміється, цей процес взаємного проникання антів і північно - східних племен та злиття їх в єдиний етнічний масив, обєктивно, як ми бачили, — невірний.

Це злиття антів і північно-східних племен означає — на думку автора — етнокультурну і мовну єдність. Ця єдність доповняється в VIII. і IX. ст. ще політичним життям. В тому часі основується „древнерусская" держава, Русь, в якій „русский" народ становить етно-культурну, мовну і політичну єдність. Слово „народ" уживає автор саме в етнічному значенні. Уживаючи термін „народ", а не „народность", ми тим самим, каже проф. Мавродін, усуваємо плутанину, що може виникнути, поскільки термін „народность" буде вживатись нами в дальшому викладі по „відношенні до етнічного поняття пізнішої доби в XV. і XVI. ст.: „русский народ" в IX.—XII. ст. і „великорусская, малорусская і білорусская" 'народности' в XV. і XVI. ст."

(Кінець буде).

ПІДПИСУВАННЯ ПІВНІЧНО АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ.—Картина, яку маємо перед собою, представляє велику справді історичну подію, що відбулась недавно в Вашинґтоні. Це зібрані представники 12 держав, щоб покласти свої підписи під Північно Атлантійський Пакт. На картині кладе підпис секретар стейту Дін Ачесон, а зліва біля нього стоять і приглядаються підписові президент Труман і віцепрезидент Барклі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Доповіді й збірка на У. Н. Р.

Як всім відомо, місто Трентон є столичним містом стейту Ню Джерзі. Зі згляду на його слабо розвинену індустрію, тут мало нашої старшої імміграції. Трентонська громада начисляє заледви 270 душ, між якими, як і всюди, не бракує „червоних". Більшість розкинена по фармах околиці Трентону, що справляє нераз і труднощі, щоб добитись до свойого осередку. Треба одначе признати, що й в тих обставинах українська громада при православній парафії може виказати поважні осяги на культурно-освітньому та громадському полі. Це треба завдячувати у великій мірі невпинній праці о. М. Запаринюка. За його ініціятивою побудовано тут в році 1940 величавий Український Народний Дім, котрого вартість сьогодні виносить $80,000. З боку наших єдинокровних братів, котрі дали себе опутати большевицькій фальшивій пропаганді було тут немало перепон і труднощів, котрі о. Запаринюк за допомогою своїх лише українців-громадян зумів побороти. Сьогодні трентонська громада дійсно має чим пишатись, — бо такого Українського Народнього Дому, щоб був так відповідно збудований, до того ще й у так відповідному місті, в стейті Ню Джерзі більше немає.

Заходом ініціятивної групи громадян Трентону дня 20 березня 1949 р. в салі Українського Народнього Дому, відбулися збори, які відкрив і якими проводив ними п. Бірбан, котрий також немало заслужився в розвою культурно-освітнього та господарського життя. Він, як старший вояк УГА, на котрому ще до сьогодні не позасихали рани, заподіяні червоною Москвою в боротьбі проти неї, продовжає тут бортьбу з тими, котрих чіпилася большевицька червона дурійка. І йому теж належиться признання і подяка за заслуги громади.

На зборах виступали з доповідями, п. Осип Ґоянюк, котрий перед двома роками прибув до ЗДА з скитальщини, як рівнож п. Степан Маланчук, котрий перед двома місяцями опустив мури табору в Німеччині. Перший промовець, п. О. Ґоянюк, в своїй доповіді зясував присутним історію української державности, та боротьбу українського народу проти наїздників України. Бесідник розповідав, присутним, що по обєднанні усіх українських партій і груп, діючих на скитальщині, з волі Українського Народу в 1948 р. створено Українську Національну Раду, котра зі своїм виконавчим органом діє в справі визволення України. Дальше відчитав проклямацію, видану У. Н. Радою, до українців цілого світу. Тут бесідник закликав загал допомогати їй теж матеріяльно.

Другий бесідник, п. Маланчук Степан, котрий прибув до Америки перед двома місяцями, виголосив доповідь на тему: Коли почалась скитальщина українського народу і чому? Розказав про життя скитальців по таборам, як рівнож про сучасні завдання українських скитальців та допомогу для них. У своїй доповіді змалював докладно це пекло, яке український народ переживав під окупацією червоної Москви та гітлерівської Німеччини. Пригадав часи примусової репатріяції, американськими, англійськими і французькими окупаційними чинниками, як рівнож трагічні наслідки цеї репатріяції.

З черги вказав на великі досягнення української еміграції в Европі, на релігійному, науковому, мистецькому, культурно-освітньому і громадському полях. Признав і негативні сторони европейської еміграції, що були спричинені колективним життям по-таборах та тяжким матеріяльним положенням. Найбільшим досягненням европейської еміграції є це, що всі діючі українські політичні партії на еміграції і групи (за винятком одної) зрозуміли потребу теперішнього часу, сконсолідувались, та створили український політичний центр, — У. Н. Раду та її Виконний Орган. Дальше закликає, що мусимо усі зосереджуватись коло У. Н. Ради і піддержувати її матеріяльно.

Бесідник згадав рівнож за великі досягнення в Америці нашої давніщої іміграції в усіх ділянках українського життя, як теж її допомогу визвольним змаганням українського народу.

Дальше переходить промовець до завдань цілої української іміграції, до потреби розкрити перед західним світом суть большевизму та змальовувати світові те нещастя, яке Совети прагнуть йому накинути. Треба інформувати світ, що український народ перший підняв зброю проти червоної Москви і по сьогоднішній день її не випускає з рук і невипустить, пока не вибоpe Незалежної Самостійної Української Держави.

На закінчення доповідач закликав дальше жити дуом з залишеним нашим народом на рідних землях, котрий безвпинно бореться проти окупанта та спомагати його матеріяльно. Теж закликав допомагати скитальцям, щоб за всяку ціну їх дістати на вільну землю Вашинґтона. Опинившись тут, скитальці не будуть дармувати, лише скріплять свої сили, а як прийде слушний час і, почують гомін дзвонів на святоюрській горі і в Софійському Соборі, теж стануть у бойові ряди, піднімуть жовто-блакитний прапор та допоможуть закріпити волю українському народові.

Збори закінчено відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна".

По зборах п. Бірман занявся збіркою на фонд У. С. Ради.

Переслано до УККомітету $25 для У. Н. Ради, а решту призначено на скитальців.

Жертвували по $2: Г. Бірбан, И. Гоянюк, И. Бойко, Н. Забитовський; по $1: о. Запаринюк, о. Мостинський, М. Палазій, П. Лещук, В. Трух, М. Сойка, М. Купецька, А. Велика, А. Шумська, М. Мартинів, П. Єдлінський, С. Костів, З. Трух, Н. Харадчак, М. Палазій, М. Стоякевич, Г. Сидор, М. Бородайкевич, С. Маланчук; М. Рехліцька $1.50. — Решта дрібними.

С. М-чук.

ВСТАВАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

РОСІЯ—ВЕЛИКА ТЮРМА НАРОДІВ

Дня 25-го березня 1949 року українці табору Корнберґ, разом із іншими народами країн, які поневолені московсько - большевицьким імперіялізмом, заманіфестували свою дружність і спільне прагнення до боротьби зо спільним ворогом, який тепер загрожує всьому цивілізованому світові. На спільних зборах, у своїх виступах і резолюціях, заявили свій однодушний протест.

Із самого ранку табір прийняв святочний вигляд і весь народ цілий день був у пості і в святочному настрої. В обох церквах відбулися Служби Божі і панахиди по загинувших у тюрмах і концтаборах СССР: митрополітів, єпископів, священиків і мільйонів світських-віруючих. По відправі всі пішли колонами, з прапорами й великою кількістю транспарентів, по вулицях табору. На транспарентах були такі кличі: „З нами Бог". „Геть з безбожництвом!", „Большевизм ворог релігії", „Христос наша сила", „СССР-тюрма народів", „Хай живе Самостійна Соборна Україна!", „Вимагаємо розподілу Росії на вільні національні держави", „Хай живе Антибольшевицький Бльок Народів!", „Хай живе Українська Повстанча Армія!" і т.д.

Спереду, з українським прапором, ішов довголітній в'язень большевицьких тюрем і концтаборів, потім українські і німецькі священники, Таборова Рада й Управа, латиші, литовці, естонці, мадяри із своїми прапорами, чехи, росіяни, німці, українські політв'язні, Організація Українських Жінок, ОУН, СУВ, ПЛАСТ, школа, поліція, СУМ, українці з табору в Герсфельді і решта таборян. Під час демонстрації й мітінгу були присутні теж і американці.

О 17-ій годині демонстранти зайшли до гарно оздобленої театральної залі, де адміністратор табору короткою промовою відкрив протестаційні збори і присутні вшанували однохвилинною мовчанкою загинувших у катівнях СССР. Адміністратор табору покликав Президію зборів, яка складалася з представників усіх присутніх народів. З промовами виступили два українські священики, німецький священик та український професор, які всебічно висвітлили жорстоке переслідування і нищення Церков червоним сатаною та нищення невинних народів у тюрмах, концтаборах і таборах примусової праці в СССР — великій тюрмі народів.

Після виступів зачитано проект резолюції. Після одностайної ухвали резолюції (бурею оплесків), всі зібрані піднімаються і могутній, і сильний їх голос молитви: „Боже Великий, Творче Всесильний..." високо лине до неба.

С. Гліd.

РІДНІ БУДЯКИ

Люблю будяки, осет, полин, лопухи, та всякий бурян. Мабуть покутує в мені сентимент давніх дитячих літ до тієї розкішної фльори українських загумінків. Бувало батько й не заходить туди з косою. То ж ті грубі пні будяків хіба сокирою зрубав би.

Оттам ішла все найкраща забава. А які то будяки були! Як дуби. Хоч конем їх обізди. Одні цвіли рожево-лілейними квітками, другі отвирали до сонця свої пухнаті головки, там знову сидів пестрий щиглик і смачно заїдав сухі зеренця. В тіни зеленого, лопухового парасоля можна було так солодко поспати. А як крутив у носі полин, присмажений розпаленим, літним сонцем!

Не диво, що й сьогодні — вже в моїй осені — люблю оті будяки, так як люблю кожну квітку, ія к тільки стріну її, зриваю і складаю у вязанку.

Стрічаю наші будяки і на американськім грунті, такі розкішні, як ті, що росли колись на рідному полі. На разі зірвав я їх два. Ось вони.

Написав один український музика про крадіж української пісні якимсь там „таваріщем". Крадіж звісно, поганий вчинок істоїть в колізії зі сьомим параграфом Господнього, карного кодексу. Наш музика записав крадіж чомусьто до восьмого параграфу, а тимсамим і сам прогрішився проти тієї заповіди. Чи не пишний будяк!

А другий, зірваний на іншому місці. Пише один наш учений проповідь на тему валенродизму і приписує авторство поеми свойого творчого натхнення — „Конрада Валенрода" — Генрикови Сенкевичові, хоч загально відоме, що цю поему написав Адам Міцкевич 1828 року, рівно вісімнадцять літ перед тим, заки народився Г. Сенкевич.

Люблю рідні будяки!

М. Коко.

С. Курилів

Чи це я, чи не я?

(Фейлетон).

Як воно чудно водиться на світі, то їй-бо ніяк не розберу. Взагалі не знаю, чи я, то справді я, чи це може вже не я?..

Заболіло мені раз горло... Ну, що ж, справа повседневна. Чи одному болить горло і нічого.

Але я, просто до лікаря побіг, треба ж якось рятуватись від напасти!

— Горло болить — кажу лікареві.

Взяв лікар моє болюче горло в руки, обстукав, обпукав, обнюхав і мовить:

— Різати треба — каже.

В мене душа спопеліла:

— Ой-йой — аж скрикнув я, і ще більший біль почув.

— Треба вирізати міґдали — каже лікар поважно — то й біль горла устане.

— А може б — кажу — ті міґдали так якось... якоюсь отрусою по лобі, може б яким аршеніком, або сірчаним квасом... щоб не різати?

— Ні — каже лікар — ніяким квасом їх не заллєш, тільки ножем.

— Ну, а вони ж мені непотрібні? — питаю крізь сльози.

— Певно, що непотрібні, це просто завада!

Ху! Ніколи б я був не подумав, що людина приходить на світ з непотрібними причандалами.. Людина, з паразитом...

Різати, то й різати, нема що довго зволікати, бо ці міґдали ґотові вирости як добрі гарбузи, а тоді вже й косою не зітнеш...

Прийшло двох лікарів, убрали мене в якесь смертельне вбрання, положили на смертельне леговище, самі позав'язували собі уста білими полотенцями, а мені положили на носа платок з якимсь таким пахучим матеріялом, як добре вистояна дощівка і казали числити, доки зможу.

— Один... два... три... вісім... чотирнадцять,,, дев'ят д ес я т ь сім... дзінь!... і я полетів десь в низ так, наче небесний метеор.

Як довго тривала ціла та процедура з тими міґдаловими міґдалами, не тямлю, але як я пробудився, то їх вже в горлі не було, тільки дві здоровенніями, немов два кровні збірники.

За який тиждень чоловік вилизався. Але все ж таки з мене забрали кусень, вправді небагато, може так з пів фунта.

Та це можна було собі простити, хоч я вже не був цілий, але ще був. Мало чого на світі буває.

Аж... якось незадовго, зробився мені на руці чиряк, і то такий здоровенний, як зо щепленої сливи овоч. А так болів, що хоч сядь і плач...

Пішов я знову до лікаря, а він:

— Різати — каже — треба.

— Хіба ж чиряк також міґдали має — запитав я тривожно.

— Міґдалів він не має — каже лікар — але він має матерію...

Ну і хтож то міг сподіватися, що в чиряках виробляються якісь матерії, шовкові, чи бавовняні. Може ще й які парашути в ньому були, хто там його знає. Досить того, що лікар вирізав знову кусник з мене і враз з чиряком та з матерією викинув.

Я ще й це простив собі; хай вже так, що недоходжу цілим до смерті.

Аж гульк! Зробився мені на вії ячмінь, чорт його засіяв — прости Господи — і то такий, як добре зерно кукурудзи. Сів собі на вії камінем і сидить, ще й мене підсліпуватим зробив...

— А щоб ти сказився — подумав я і знову до лікаря:

— Виріжемо — каже.

— О, Господи, хотів я крикнути, але подумав: хай вже буде, що буде.

Вирізав. Хай він пропадом пропаде, добре, що око ціле.

Ходжу собі по світі, радію. Вже нічого мені не долягає.

Весело мені і люди так немов повеселіли.

Але... ох! Що це?! Щось мене в правому боці тільки: коль, коль... круть...

— Що ж це знову за напасть нова?

Побіг я до свого ескулапа:

— Га — каже він — ти маєш сліпу кишку, або так званого наростко́вого хробака...

— От тобі й на! Ще цього бракувало, щоб якісь там сліпі кишки в мені замножились і наростко́ві хроби!

— Чому ж вона сліпа та невидюща і хто її там вложив — запитав я крізь плач.

— Вона тільки так називається — каже лікар — та її все одно вирізати треба!

— А може б так якось... шихом-михом наляти чогось в тую кишку, щоб вона собача замовкла?

— Ні — каже він — як не виріжемо, то вона лопне і тоді тобі амінь!...

— О, Боже! Та це вже не ячмінь, ані міґдал, ані чиряк, але таки кишка, хоч вона сліпа та все таки кишка!

Аж холодний піт мене облляв. Цілий я ще більш захворів зо страху, як від тої проклятущої кишки, щоб вона пропала! І пощо таке родиться в людині, як воно непотрібне?!

Нічого робити: підписав я якийсь тестамент, убрали мене в смертельне убрання, положили на смертельне ложе і... знову повторили ту саму процедуру, як з тими безпотрібними міґдалами.

Потім сказали, що вирізали знову так з пів фунта тої підсліпуватої кишки..

Чудно, їй-бо чудно.

Тепер вже не маю ні міґдалів, ні чиряка, ні ячменю, а навіть сліпої кишки позбувся...

Порізали мене наліво, направо, навхрест, немов святочного індика...

Та найголовніше, що я тепер вже сам не знаю: чи це я ще ходжу по світу, чи вже не я?

ЗНАМЕНИТІ И ДЕШЕВІ ОВОЧІ!—Але — на Кубі! Ця картина знята в Гавані, столиці Куби, де можна бачити кожної днини такі візки з овочами в мешкальних дільницях. Привозять ці овочі на візках, яких вживали ще в часах, коли Куба славилась своїми піратами.

ПРОТЕСТ РЕСПУБЛИКАНСЬКИХ СЕНАТОРІВ ПРОТИ СПИНЮВАННЯ ІМІГРАЦІЇ

Вашингтон. — Несподівано пять сенаторів з Республиканської партії внесли протест до правничої комісії проти пинявого поступу в теперішній іміграції скитальників до Злучених Держав. Вони зробили закид демократам за те, що вони не виконали програми президента Трумана і не постаралися досі за зміну іміграційного закона, щоб допустити 400,000 імігрантів з Европи. Вони згадали теж, що впродовж девять місяців тільки 14,651 імігрантів приїхало до Америки, хоч закон передбачує допущення 205,000 впродовж двох років.

ВІДНОВЛЯЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ Ю.С.О.

Ню Йорк. — Від четверга почнуть діяти наново клуби для вояків і воячок, утримувані Організацією Юнайтед Сервис. Члени цієї організації збираються в готелі Валдорф Асторія для обдумання, як придбати засоби на цю ціль. Тепер перебуває в збройних силах Америки 1,600,000 людей і їм часто треба моральної опіки та розваги. Організація діє під патронатом головних релігійних визнань.

ВІЙНА В КИТАЮ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Нанкінґ, 12. квітня. — Китайські большевики продовжують свою підготовку до генерального наступу на Південний Китай, як дотеперішні заходи в справі перемир'я не дали задовольняючих результатів.

АРЕШТУВАЛИ ПОСЕРЕДНИЦЮ МІЖ КАНАДСЬКОЮ ШАЙКОЮ И СОВЄТСЬКОЮ АМБАСАДОЮ

Вашингтон. — З Монтреалю, у Канаді наспіли вісті, що там арештовано жінку, яка вкривалася три роки. Вона може становити першу певну ланку в між канадськими шпиґами й совєтською амбасадою у Вашингтоні. Є нею Фреда Лінтон, у віці 33 роки, уроджена в Канаді з батьків, які прибули з Польщі. Її первісне мя було Фреда Ліпшіц. Вона стала приятелькою Фреда Роз, який був послом до канадського парляменту з Комуністичної партії, але дістав присуд двох років тюрми за шпигунство. Фреда Лінтон відвідувала часто Вашингтон у 1940 році, а в 1945 році передала Артурові Стайнберґові важливі документи для совєтської амбасади. Стайнберґ, був тоді зайнятий при військовій маринарці у Вашингтоні. Його досі не переслухували прилюдно. Надіються, що комісія неамериканських діянь виявить тепер звязок панни Лінтон зі Стайнберґом.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРОНКС, Н. Й. — Збори Тов. Любов, від. 298, відбудуться в неділю, 17. квітня, в год. 11:45, по Сл. Божій, в церковній галі, 1745 Вашингтон Еве. — В. Морозович, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 16. квітня, в год. 7:30 ввечір, в гали У. Д. Г. Клюбу, 31-14 — 30 Еве. Просимо всіх своїх членів і члениць прийти на збори, бо є багато справ до рішення. Буде звіт контр. комісії за перший квартал. Довгуючих взиваємо прийти на збори і вирівнати свої залеглости. Просимо всіх українців, живучих в цій місцевості, вписати себе і свої діти в члени У. Н. Союзу. — За уряд: М. Галан, предс.; Г. Василик, кас.; П. Варнич, секр.

CLEVELAND, O.—St. Mary's Lodge will hold its monthly meeting Sunday, April 17, in Church hall, after 3rd Mass. All members, arrears in dues, must attend. — E. Laluk, Pres.; E. Prociw, Treas.; R. Kupchik, Sec'y.

СТ. ЛУЇС, МО. — Бр. св. Володимира, від. 179, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і члениць, що збори, котрі припадають на 17. квітня, не відбудуться з причини Воскр. Христ. Наступного місяця збори відбудуться 15. травня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі, 2888 Магнолія. Просимо членів і члениць прийти і вирівняти свою двомісячну вкладку. — За уряд: М. Тильович, М. Кульчицький, М. Паращак.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 17. квітня, в Союзовім Домі, 843 Н. Вестерн Еве., в 12. год. вполудне. Просимо всіх членів і члениць прийти на збори, бо маємо багато справ до рішення. — И. Коцовський, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 17. квітня, в салі укр. прав. церкви, 2250 В. Кортез ул., в годині 12. вполудне. Просимо всіх членів прийти на збори. — Когут, секр.

ДІТРОЙТ, МИШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. квітня, в год. 12:30 пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. Просимо членів явитится на збори, бо будуть важні справи до полагодження. Також пригадуємо членам, що цей рік є ювілейним роком і маємо приєднати стільки нових членів, щоб при кінці року Союз числив 55,000 членів. — В. Братусь, предс.; В. Вілінський, кас.; В. Вартош, секр.

ГЕМТРЕМК, МИШ. — Тов. Згода, від. 20, подає до відома членам, що квартальні збори відбудуться в неділю, 17. квітня, в годині 2. пополудні, в гали Української Хати, 2210 Ґрейлінґ. На ці збори просимо всіх громадно прийти. Від наступного місяця травня зачнеться вже літний сезон і протягом літного сезону збори будуть відбуватись в другу суботу по 15-ім, в год. 7. ввечір, кожного місяця. — За уряд: И. Прихідко, рек. секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 16. квітня, в годині 8. ввечір, в домі де звичайно. Просимо всіх членів прийти на час, бо маємо важні справи до полагодженя. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости. — За уряд: І. Головка, предс.; В. Реновець, кас.; И. Ярема, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. Любов, від. 370, повідомляє члениць і членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 16. квітня, в церковній гали, 127 Парк ул., в годині 6. ввечір. Просимо всіх членів прийти на ці збори, вирівняти свої вкладки та кожний член Тов. є обовязаний взяти один тікет на баль, що відбудеться 21 травня. — За уряд: П. Воляник, предс.; В. Колесняк, кас.; Р. Голубович, фін. секр.; К. Марущак, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Квартальні і місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, 16. квітня, в год. 8. ввечір, в церковній гали св. Юрія, 28 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — І. Єдинак, предс.; І. Мартинець, кас.; М. Ликтей, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. ім. А. Вовчевського, від. 10, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 17. квітня, зараз по Сл. Божій, в гали парафіяльній. Просимо всіх членів прийти на збори і привести нових членів, бо тепер є вільний вступ. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости. — За уряд: С. Глива, предс.; В. Глива, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні звичайні збори відбудуться в неділю, 17-го квітня, в годині 1. пополудні, в домі Тов. У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо членів прийти на ці збори. Наступні збори будуть відбуватись в суботи на протяг літного часу. — С. Чорномаз, секр.

ПОШУКУВАННЯ

АННА МАСЛЯННИК, зам. ШКРЕМКО, пошукує своїх братів, СТЕПАНА і ІВАНА, котрі перебувають десь на скитальщині. Хто знає про них, або вони самі, прошу зголоситися до:

Mrs. ANNA SKRAMKO
R. F. D. 2, Richfield Spring, N. Y.
U. S. A.

Андрій Хрущ пошукує свого рідного брата ВАСИЛЯ ХРУЩ зі села Ходачків малий, повіт Тернопіль, Галичина. Хто про него знає, або він самий, прошу писати на адресу:

A. CHRUSZCZ
248 Huron Street, Toronto, Ont.,
Canada.

ТАРЗАН, ч. 2071. Мулак не хоче говорити.

Розпачливо підповз Мулак до своєї цінної стрільби і положився на неї.

Унутрі колиби малпочоловік найшов тільки дешевенькі прикраси й дрібнички.

Негайно Тарзан вибіг з хатини, здер заткало з рота Мулака й запитався: "Хто дав тобі оці діяманти?"

Войовник видивився на діямант, одначе не сказав нічого.